

Rekonstrukce líčení 2. instance (odvolacího řízení) (Nejvyšší soud)

Ladislav Hejdánek

Transcripts of this document:

[Rekonstrukce závěrečné řeči před odvolacím soudem](#)

k dokumentu existují tyto přepisy:

[Rekonstrukce závěrečné řeči před odvolacím soudem](#)

◆ vzpomínka, česky, vznik: září 1972

◆ memory, Czech, origin: září 1972

Rekonstrukce líčení 2. instance (odvolacího řízení) (Nejvyšší soud) [1972]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (s1_cleaned.flac) ---

Hejdánek: Protože můj obhájce tam dost podrobně a účinně po mém soudu rozváděl, že rozsah mé skutečné činnosti je vlastně nejmenší ze všech. Tak jsem to jenom na začátku zmínil s odvoláním na něho, že už to řekl dost dobře. Skutečně, pokud jde o mé skutečné činy, tak šlo o příslib, že pomohu s rozšířením, přičemž jsem neznal text a nevěděl detailně všechno, co v tom je. Za druhé, že jsem připravil pár známek a obálek, a za třetí, že jsem zavolał Jirku Jirásků, aniž bych mu řekl, o co jde. A za tohle mně bylo uštedřeno, nebo tím jsem byl obdarován, myslím, že jsem řekl, dostal jsem devět měsíců. Považuji za velkou závalu, že v průběhu jednání na první instanci se vůbec nemluvílo *meritorně* o obsahu letáků. Že jsem to pro sebe nepovažoval za závalu, protože jsem ten obsah neznal, jak jsem vypověděl. Ale pak jsem byl odsouzen, jakoby bych to znal, protože soud mně nedůvěřuje. Tedy vzhledem k tomu, že ani dnes se nejednalo *meritorně* o obsahu letáku, považuji za nezbytné se alespoň stručně o obsahu zmínit. Na první instanci vlastně první zmínka o tom padla až teprve v rozsudku, kde se hovoří o dvou věcech z *preamble*. Totiž jedna se týká voleb a druhá se týká slova okupace, to jest, jak jsem pak já uváděl, vojenské intervence v roce 68. V obou těchto případech nelze mít za to, že jsou zákonem chráněny, jak předpokládá rozsudek první instance. Citoval jsem tam příslušné partie, kde se říká na straně sedm, nikoliv, nýbrž na straně pět... No prostě a dobře, já to nebudu teď asi hledat. Se říká, jo, je to na straně devět, tak, já jsem si to spletl.

V komentáři trestního zákona je pojem *nepřátelství* vykládán tak, že za *nepřátelství* je třeba považovat i aktivní, soustavně projevovaný záporný vztah k některému dílčímu základnímu rysu socialistického společenského státního zřízení republiky. Podle tohoto citátu z komentáře se to nevztahuje na můj případ, a tedy na případ vůbec toho letáku, protože tam vůbec o socialistické společenské státní zřízení nejde, ani o nějaký záporný vztah k dílčímu základnímu rysu. Jak volby, tak intervence jsou jedinečné, jednorázové, dočasné a přechodné politické události, které nemohou být vykládány v takovém úzkém sepětí se základní povahou nebo se základními rysy společensko-státního zřízení, které trvají uprostřed těch proměn.

To znamená, že také můj vztah k nim nemůže být soustavně projevován v tom smyslu, že by byl trvalý, protože se vztahuje právě jenom k jednotlivým věcem. Tak to je první věc. A druhá, jak ty mezinárodní politické akty, tak vnitrostátní politické akty, nejsou chráněny zákonem, kterého tady bylo použito, právě proto, že jde o jednorázové skutečnosti. Tady dochází k záměně jednotlivých politických skutečností, dokonce i jenom přechodných, a na druhé straně něčím tak trvalým, jako je samo zřízení státní, a tím spíš společenské.

V této souvislosti jsem už v první instanci citoval Marxe, protože mám za to, že to je nejenom chyba právní, ale také logická a dokonce morální. Dovolil bych si znova, je to krátkoučký citát, znova ho odcitovat. Odcitoval jsem zas o tom mravním státě, který předpokládá státní smýšlení u svých příslušníků, i kdyby byli proti státnímu orgánu, proti vládě. Tam se dokonce mluví proti orgánu, který je trvalý, kdežto tady vůbec nejde o státní orgán, nýbrž o určitou politickou skutečnost dočasnou. Vůbec tam se mluví o systému voleb, o systému voleb se tam nemluví, nýbrž o volbách konkrétních jedněch, a to právě těch listopadových.

Tímto způsobem je také prokazováno to *nepřátelství*, že se to zaměňuje. Už jsem se vyjádřil k tomu soustavnému projevování a za druhé, že se to vyvozuje z činu, jak tady citují to vyjádření Nejvyššího soudu. Tam se říká, že nepřátelský poměr je možno dovodit přímo z trestné činnosti obžalovaných. Ovšem takováto obecná teze nic neznamená, ten důkaz nebyl proveden a byl bych rád, aby ho tam provedli. Jakým způsobem, to bych rád viděl, jak dovedou mé *nepřátelství* vyvodit z toho, že jsem připravil obálky nebo známky, nebo že jsem zavolał Jiráskovi a neřekl, o co jde. Samozřejmě se to dá vyvozovat, jediné když se předem předpokládá, že to bylo z nepřátelského úmyslu. Ale vyvozovat to z předpokladu je protiprávní i obecně logické. Tak se to nedá dělat, tudíž důkaz nebyl proveden.

Za čtvrté, ten leták byl načasován na dobu předvolební. Já sám a celá řada dalších lidí jsme byli postiženi a cítili jsme nezbytnost vyjádřit také svůj politický postoj vzhledem k tomuto svému nesouhlasu. Nemuselo to být zdůvodňováno vždycky jenom tím, že někdo osobně byl postižen, lidé s citlivějším svědomím se s tím těžko smířovali, i když sami osobně postiženi nebyli, protože tolik tisíc jiných lidí tím postiženo bylo. Samozřejmě právě ta určitá rezervovanost, čekání až na dobu předvolební, je vlastně dokladem občanské odpovědnosti a rozvážnosti. Přesně sám zákon volební hovoří o předvolební agitaci, svobodné předvolební agitaci. Jak naše činnost, tak sám ten leták byl naprosto v rámci této svobodné agitace. Tohle jsem tam vynechal, to jsem měl poznamenáno, prostě jsem to... to je škoda. Říkal jsem, že vlastně z tohoto hlediska zásah bezpečnosti jsem chtěl říct tedy, že zásah bezpečnosti je třeba *interpretovat* jako narušení voleb a že městský soud dává *satisfakci* bezpečnosti v této věci tím rozhodnutím, a to jsem pak neřekl.

Za páté tedy, že v tomto případě jde o politický proces a vůbec o politické procesy, že tady nejde o porušování zákonů... že se velmi přimlouvám nebo že bych velmi rád, kdyby to senát důkladně zvážil, právě protože to je politický proces, tak aby zvážil také politické důsledky toho, nejenom důsledky pro nás osobně. A že tedy je v zájmu této země a socialismu to nepředimenzovat, že se stále hovoří o nepřátelství, protože to je nezbytná náležitost toho provinění, ale že je to vykonstruováno a že by to měli zvážit, i tuhle věc, jestli se budou *interpretovat* v tomto smyslu, že to poškozují vůbec pověst socialismu a tak.

Za šesté jsem říkal, že toto mé hodnocení je potvrzováno tím, že věci kolem procesu jsou předmětem utajování, omezování a eventuálně falšování informací, že je to vidět například na tom, že jak v první instanci, tak při tomto soudu byla *flagrantním* způsobem narušena veřejnost projednávání a že žádám, aby zejména tento bod, ta má stížnost vůči narušování veřejnosti, byla protokolována.

Závěrem jsem řekl, že bych chtěl zdůraznit, že jsem socialista, že toto přesvědčení držím beze změn dlouhý čas, že už v první instanci jsem nabízel doklady ze své publikační činnosti a že ovšem to soud nepovažoval za vhodné, ale že aspoň tady bych jeden citát uvedl na doklad toho svého neproměnného stanoviska. Je to doklad po mém soudu zvláště vhodný, protože v pětadesátém roce jsem napsal polemický článek proti Mlynářovi, tajemníku Ústředního výboru KSČ. Tento článek byl cenzurován, nevyšel, vyšel však na podzim šedesát osm, což je dokladem toho, že to byl můj názor v roce šedesát pět, který jsem držel v roce šedesát osm, i když jsem ho otiskl znovu, a že to, že ho nyní cituji, je dokladem, že ho držím i nadále. Tedy je to v značném časovém rozpětí stále totéž.

V tu chvíli mě přerušila, říkala, abych se držel věci. Načež já jsem opáčil: „Paní předsedkyně, máte snad dojem, že doklad o mém socialistickém přesvědčení a o mém pojetí socialismu tady není věcný, když jsem obžalován z nepřátelství vůči socialistickému zřízení?“ A ona říká: „Já bych vás chtěla jenom upozornit, abyste tady řekl jenom to, co chcete, co žádáte od nejvyššího soudu.“ Já jsem říkal, že ho tedy žádám, aby zvážil můj vztah k socialismu na základě dokladů, které jsem hodlal uvést, ale že samozřejmě to nemusím uvádět, když myslí, že to nemám dělat, a že vlastně už nic dál nemám, co bych řekl, sklapl jsem a odešel. To je asi obsah toho, co jsem tam vykládala.

Pak už jsem nečetl a také se o obsahu tak vůbec nemluvilo. Nepovažoval jsem to pro sebe za důležité, protože jsem já sám leták také nečetl, přečetl jsem si ho poprvé, až když jsem byl ve vyšetřovací vazbě, tedy až po zadržení. To, že se v průběhu procesu o obsahu takzvaného letáku nemluvilo vůbec, přesto se v výsledku, v závěru, to jest v rozsudku, najednou o tom mluví, jako kdyby to bylo samozřejmé, že tam byly věci v rozporu se zákonem. To mě ovšem nutí se k tomu znovu vyjádřit, k tomu se znovu vrátit. Už také proto, že jsem byl odsouzen, jako kdybych obsah letáku znal, ačkoliv to nebylo prokázáno.

Tedy závada v řízení první instance spočívá v tom, že ačkoliv jsem od samého začátku vypovídal shodně v tom smyslu, že jsem detailní obsah takzvaného letáku neznal, že jsem jenom zhruba věděl, byl informován, že v letáku jsou instrukce pro občany, kteří buď nechtějí vůbec jít volit, anebo chtějí při volbách škrtat, což, jak sám soud první instance přiznává, by nebylo vůbec záležitostí trestního stíhání. Tedy přesto, že jsem sám o tom takhle jednoznačně od samého začátku vypovídal a přesto, že to nebylo

nikterak vyvráceno, že nebyl dokázán opak, že dokonce se ani nikdo nesnažil dokázat opak, soud prostě považuje mou výpověď za dodatečně vykonstruovanou a z možnosti, že leták je snadno možno přečíst a s obsahem se seznámit už bez dalšího zdůvodňování vyvozuje, že jsem tedy leták četl. Tedy z možnosti na skutečnost, ačkoliv pro to nemá jediný doklad.

To je první věc. Druhá věc spočívá v tom, že o vině je rozhodnuto na základě nezdůvodněného, a dokonce neprojednávaného posouzení, že obsah letáku je protistátní, respektive že je v rozporu se zákonem, jehož smyslem je ochrana socialistického společenského a státního zřízení. O tomto socialistickém společenském a státním zřízení není v letáku ani slova.

Jediné dvě věci zmíněné stydlivě v rozsudku a neprojednávané v procesu, které jsou citovány přímo z letáku, se týkají věcí jiných, než je socialistické společenské a státní zřízení, zejména věcí svou zásadně rozdílnou povahou. Zatímco socialistické společenské a státní zřízení je věcí trvalou, která nepodléhá změnám okamžité politické situace a výměnám politického vedení společnosti a státu, tak obě věci zmíněné v rozsudku a citované z onoho takzvaného letáku se týkají záležitostí jedinečné dějinné chvíle, záležitostí jednorázové, nikoliv trvalého charakteru společenského nebo státního zřízení.

Jde o dvě skutečnosti, které mají výslovně, výrazně přechodný charakter. Je to jednak takzvaná *okupace*, to jest ona *intervence*, ona neblahá *intervence* z roku 1968, která je označována v letáku jako *okupace*, a zadruhé je to posuzování voleb v roce 1971. Tedy v obou případech jde o skutečnosti zcela přechodného charakteru. Aniž by se tím soud vůbec zabýval, předpokládá nezdůvodněně, že může zaměnit oba druhy skutečnosti.

Je to věc, na kterou jsem ve své závěrečné řeči výslovně upozorňoval a soud ji vůbec nevzal v úvahu. Proto tady znovu k této věci budu citovat Marxův výrok, který jsem citoval již při přelíčení první instance, o tom, že je nemravné, jestliže jsou posuzováni občané, kteří jsou třeba i v opozici proti některému ze státních orgánů, jako občané, kteří nestojí na základě státu, jako živly protistátní. Marx mluví o tom, že je třeba rozlišovat mezi státem a jeho zřízením a mezi jednotlivými jeho orgány. V našem případě však jde nikoliv o orgány státu, nýbrž o události zcela jednorázového a přechodného charakteru, jako jsou právě třeba volby anebo jako je vojenská *intervence*, ať už zdůvodňovaná jakkoliv, nevyžádaná.

Vážený senáte, nemusím se mnoho zdržovat s vypočítáváním toho, co jsem skutečně udělal, už o tom velmi dostatečně hovořil můj obhájce. Mohu jen shrnout, že všechno, co jsem udělal, spočívá zaprvé v tom, že jsem slíbil pomoci rozšířit text, o němž jsem předpokládal, že se týká pouze informací těm občanům, kteří chtějí buď vůbec nejít k volbám, nebo ve volbách škrtat. Sám soud první instance uznal, že v této věci by nebylo nic trestného. Druhá věc je, že jsem své ženě připravil několik obálek a známek. A třetí, že jsem ze svého pracoviště zavolal doktora Jiráska a pozval ho k nám domů, aniž jsem mu blíže řekl, z jakého důvodu. To je tedy vše, co jsem udělal, a za to jsem byl odměněn devíti měsíci.

Nyní však za druhé: mohu přistoupit k tomu, co je obsahem letáku. Považuji totiž za základní nedostatek jednání soudu první instance a nedostatek, který se opět objevil dnes při projednávání našich odvolání, že se totiž vůbec *meritorně* nehovořilo a nehovoří o obsahu letáku, za jehož rozšiřování jsme odsouzeni. Pouze v rozsudku soudu první instance se o obsahu letáku mluví, ale v průběhu jednání o obsahu nepadlo ani slovo. A v tom rozsudku se uvádějí pouze dva body. Jeden se týká voleb listopadových, druhý se týká takzvané *okupace*.

Tedy to jsou ty dva závadné body, pro něž jsme odsouzeni. Pokud jde o podpisy, které jsou na konci letáku, ani když je soud první instance v rozsudku zmiňuje, neuvádí je jako zvláštní důvod pro posouzení té věci. Ostatně také ve zprávě, v souhrnné zprávě z vyšetřování se praví, že ačkoli byla řada občanů zatčena, neprokázalo se, že by podobné organizace skutečně existovaly. Tedy tím se tedy nemusím také nyní zabývat.

A pokud jde o ty dvě zmíněné závady textu, inkriminovaná místa, jak uvádí rozsudek na straně 7 a 8, se týkají...

--- (s2_cleaned.flac) ---

Hejďánek: V této věci jde jednak o loňské listopadové volby a za druhé o takzvanou okupaci země, to jest

vojenskou intervenci v srpnu 68.

Rozsudek vychází z toho, že zákon, podle něhož jsme souzeni, chrání jak svobodné volby, tak i skutečnost intervence jakožto součást socialistického společenského a státního zřízení. Tedy předpokládá, že tento zákon, podle něhož jsme souzeni, chrání nejen socialistické společenské a státní zřízení v celku, nýbrž i jednotlivé politické akty představitelů státu. To je ovšem omyl, to je nesprávnost z hlediska logického, z hlediska právního a také z hlediska mravního.

Měli jsme příležitost už u soudu první instance se dovolat citátu z *Marxe*, kde se uvádí, že mravní stát předpokládá u svých příslušníků státní smýšlení, i kdyby byli proti státnímu orgánu, proti vládě. Není to zajisté právní dokument, ale je to významné místo u autora, k němuž se nejen naše zřízení, ale tedy zejména i naše soudnictví a naše právní myšlení hlásí jakožto k zakladateli marxismu.

Tedy obsahem toho citátu je učiněn základní a zásadní rozdíl mezi vztahem občana ke státu a mezi jeho vztahem k jednotlivému státnímu orgánu, i kdyby to byla třeba i vláda. V našem případě vůbec nejde o nějaký trvalý státní orgán, nýbrž o jednotlivou, přechodnou, dočasnou politickou událost. O jednotlivý politický akt, ať už vnitrostátní nebo mezinárodní povahy. Jsem tedy přesvědčen, že zákon, podle něhož jsme souzeni, se vůbec nevztahuje na podobné přechodné, dočasné skutečnosti.

Chtěl bych poukázat přitom také na rozsudek, v němž se mluví o tom, že za nepřátelství na straně devět je třeba považovat i aktivní a soustavně projevovaný záporný vztah k některému dílčímu základnímu rysu socialistického společenského a státního zřízení republiky. Tedy trvám na tom, že ani jednotlivé volby, ani mezinárodní akt vojenské intervence není součástí ani dílčím základním rysem socialistického společenského a státního zřízení republiky. Tedy záměna těchto dvou skutečností, skutečností dvou co do váhy rozdílných skutečností, je zcela pochybná a nemístná.

A proč na této záměně založené tvrzení o nepřátelství vůči socialistickému společenskému a státnímu zřízení je tolikrát opakováno a přitom vůbec nezduvodňováno? Ten důvod je zřejmě v tom, že nepřátelství k socialistickému zřízení je nezbytnou součástí, nezbytným rysem onoho provinění, pro něž jsme byli žalováni a odsouzeni. Tedy o co je žaloba ve věci slabší, o to je intenzivnější v tomto nedoloženém a neprokázaném tvrzení.

Fakt sepsání a rozšíření letáků je po mém soudu v plné shodě a v rámci se svobodnou předvolební agitací, s níž počítá a o které mluví volební zákon. Jestliže přesto je proti nám vzneseno obvinění a jestliže jsme souzeni a odsouzeni, pak je zřejmé, že jde o politický proces. To jest, že nejde fakticky o porušení zákona, že je potřeba teprve konstruovat toto porušení, že je třeba jej předstírat. A to je pak vidět i na takových důsledcích, jako že průběh projednávání nemůže snést kritický pohled veřejnosti, tedy důsledkem je utajování, omezování veřejnosti, projednávání, narušování této veřejnosti, eventuálně falšování informací o tomto procesu i o procesech ostatních vůbec. V této souvislosti bych chtěl zdůraznit, že žádám, aby zejména byla protokolována má stížnost proti tomu, že jak na soudě první instance, tak dnes na zasedání Nejvyššího soudu byla *flagrantním* způsobem narušena veřejnost projednávání.

A konečně bych chtěl jenom poznamenat, že nejenom, že nechovám nepřátelství k socialismu a k socialistickému společenskému a státnímu zřízení, ale i jsem socialista, považuji se za socialistu. I když se tím nikterak nehodlám vzdávat ani napříště svého kritického pohledu na okamžité výkyvy politiky současného politického vedení. A chtěl bych to dokumentovat – už na soudu první instance jsem nabízel doklady ze své publikační činnosti o tom, jak jsem veřejným způsobem prohlašoval svůj vztah k socialismu. Dnes bych rád citoval alespoň jedno místo, po mém soudu právě proto významné, že je to z polemického článku napsaného v roce 1965 proti tehdejšímu tajemníkovi ÚV KSČ Mlynářovi. Článek tehdy nevyšel, protože byl pozastaven cenzurou. Vyšel však na podzim 1968, a tedy dokumentuje mé názory jak z roku 1965, tak z roku 1968 po intervenci. A tím, že jej cituji dnes, také moje názory dnešní. Než jsem mohl začít citovat, byl jsem přerušen předsedkyní doktorkou Lučárovou, která mě upozornila, že se mám držet věci. Opáčil jsem otázkou: Máte snad, paní předsedkyně, dojem, že je od věci, jestliže chci dokumentovat svůj vztah k socialismu, když jsem obžalován a odsouzen za trestný čin, jehož součástí

je můj údajný nepřátelský vztah k socialismu? Předsedkyně odpověděla, že mě jenom upozorňuje, abych stručně řekl, co vlastně chci od Nejvyššího soudu. Odpověděl jsem tedy ihned, že chci, aby soud posoudil můj vztah k socialismu, a že právě proto jsem chtěl dokumentovat tento svůj vztah uvedeným citátem. Ale samozřejmě, že to není nezbytné, že jestliže má za to, že to sem nepatří, tedy se toho mohu vzdát a ostatně už nemám, co bych dál říkal. Skončil jsem a šel jsem si sednout.

To, co z mého hodnocení teď v té chvíli spočívá v několika věcech. Zaprvé ten začátek je takový velice neatraktivní, nepromyšlený, v podstatě taková volovinka, že skutečně to dá práci z toho pak něco udělat, že to je strašná záležitost. Druhá věc, to, jak se to interpretuje všeobecně – člověk je potěšen do jisté míry bezprostředním důsledkem, ulehčením mé situace, naší situace, a také je člověk potěšen tím, že kolem toho vznikl značný poprask. Je to, jak jsme si s Hedou říkali, strašně nespravedlivé například vůči Honzovi. No, ale ten poprask má své nevýhody. Především tedy, jak jistě víte, tak jsem zarputilý zastánce Dubčka, jsem prostě takovým satelitem několika výrazných komunistických opozičníků.

Jiný hlas: Jedná se o šestačtyřicet komunistů, jako kdybych šel...

Hejdánek: No a tak dále. Tedy má to četné nevýhody, a to v situaci, kdy jednak ani technicky nejsou možnosti se této interpretaci bránit, a i kdyby ty technické možnosti byly, tak by to člověk dost dobře nemohl udělat v dané situaci. Teď k tomu přistupuje dále to, že sami ti komunisté, kteří, ať už jsou v tom namočení, s nimiž jsem o tom nemohl mluvit, ale ti, co jsou nejbližší, tak to tak chápou. Já jsem mluvil s jedním, který chtěl jakési věci ode mě a ten se tam také furt vyskytoval kolem. A tak ten, když vyslechl ty body mé závěrečné řeči, tak říká: „No jo, no jo, no tak ono teď sice vy jste jiného světového názoru, ale koneckonců ono v takovéhle situaci je možno argumentovat vlastně jenom tím naším způsobem.“ No tak já v tu chvíli, kdy vlastně dochází k takovému, tak v tu ránu na začátku mu musím hned říct: „No tak moment, nepochybně v téhle chvíli je možná argumentace jenom jednoho typu, a to demokratická. A tu i vy musíte teď přijmout, ačkoli docela vám nesedí.“

Samozřejmě maličké rozvlažení nebo přesně to, o čem mluvím, malinké takové ochlazení, protože on to tak nevidí. A ne proto, že by byl úplně slepý, ale tak nějak má úplně jinou perspektivu. Už i to, že jemu je možno, je v tom, že vidí do toho do značné míry, že to sleduje, je informován... já se mrcasím, já se hrabu, a on to vidí takhle. Natož jak to vypadá u těch druhých. Takže ta celá věc má své těžké problémy. A proto je nečistá v tomto smyslu. Už co to dá práce jenom to zvednout, tu latku nějak na tom procesu třeba. A stopadesátinásobná námaha by byla chtít to z toho vyštípnout interpretovat nějakým způsobem přiměřeně té už jednou zvednuté látce pro všeobecné takové pochopení. Čili věc je to teda opravdu problematická, tak já v tom vidím četné svízele a ne tak, že bych z toho byl nějak naopak, mně to připadá, cítím se dobře, ne že by mě to nějak zavalovalo, ale ty problémy jsou veliké a bude potřeba je řešit, a to ne až někdy, ale hned. A to právě mně není jasné jak. Tedy takový ten postup případ od případu, člověk od člověka, no, je to těžká záležitost. Lidi na to nejsou zvědaví. Zavádět na to řeč, už jsem zjistil, že lidi jsou tak netrpěliví, oni to chtějí mít zjednodušené, oni čekají, už předem to mají naformované, jenom to chtějí potvrdit. Říkat jim ty *nuance*, to je strašné zatížení, oni nemají zájem. No, tak jak říkám, problémy jsou veliké. A další problémy jsou s tou jakousi budoucí *perspektivou*, snad ani je lépe předčasně o tom hovořit. Ale já si říkám jednu věc, tedy když už jsem tu blbost udělal... Kdybych byl rozumně uvažoval, tak jsem to odmítl samozřejmě, čímž bych teda udělal tu největší blbost. Tak když už tu drobnou blbost jsem udělal, z které se pak najednou klubalo něco, co stojí za to, no tak teď je potřeba to dotáhnout nějak. Tedy já bych velice chtěl, abyste si o tom taky to pustili trošku hlavou a *eventuálně* mně při nějaké příležitosti – pan Žabka bude muset za chvilinku odjet – mně tak dali dobré rady. Já si nejsem docela jasný.

Především, ačkoliv jsem člověk nepolitický, takříkajíc, a nehodlám se v politice prezentovat, tak tímhle jsem vkročil na arénu politickou, vlastně poprvé. Jinak jsem tam byl zatahován vždycky. No a teď tam jakousi pozici mám, no tak jak ji nezahodit. Tak to je třeba zvážit. Je nepochybně určitý takový akt té občanské neposlušnosti nebo občanského odporu, *rezistence*, je potřeba pravděpodobně, když už je to politické – kdyby to bylo nepolitické, tak je blbé o tom hovořit – ale když už je to politické, tak to musí být

nějak *kapitalizováno*. To je třeba připravovat. Já teď budu muset, já se přece nemůžu teď chovat úplně tiše v nejbližší době, já teď budu muset dělat další kroky nějaké. Buď blbé nebo chytré. To je třeba všechno zvážit. Mně to moc nesedí. Já velice potřebuju doporučení a rady a tak dál. Mám obavy. Já jsem si ani při těch výpovědích neudělal *konstrukci* jakousi toho, na čem budu držet, na čem budu stát, ale to nebyla politická *konstrukce*, politická *koncepce*, rozvrh toho postoje, to byly takové docela jiné motivy. Prostě já v podstatě nemyslím politicky. Tohle je potřeba nějak taky posoudit, tyhle věci, obě stránky.

No, tak to jsou asi ty problémy. Já myslím, že ty ostatní stránky jsou nezajímavé, leda nějaké faktíky, které by vás o něčem... a zajímalo by vás to, ale pro mě je tohleto teď důležité. To naléhavé. Tamto je minulost a teď nějak to dopadne na tom odvolání pravděpodobně. Jsou dvě možnosti, nejvíc pravděpodobné, že mně přidají, a ovšem situace je taková, že je to *neoportunní*, tak se dokonce může stát i, že to sníží, což považuju za velmi nepravděpodobné. Tak to je taky dost nezajímavá záležitost, to jsou takové detaily, jestli týden sem nebo tam, nebo měsíc sem nebo tam, to je prostě nezajímavé. Co z toho, jak to vyjde dál, když už jednou to takhle začne. No tak teď přece mně je úplně proti mysli nějak to odečíst nebo zařadit to ve svém životě jako slepou uličku. Mně spíše se mně to tak vůbec nejeví, mně připadá, že konečně jsem na dálnici. Tak teď jak dál. Jaksi tu mapu bych potřeboval, orientaci, kde jsou ty místa, kterými teď mám fofrem projet a tak. Tak to je asi... No nevím, velmi neuspokojivé, co říkám, nicméně je to jistě dobrý důvod pro to, abyste si o tom zapřemýšleli, i kdyby tady nešlo o mě, když to jde vlastně o věc.

Jiný hlas: Kontrolní otázka: nemohl bys připojit několik vřelých slov pro Mirka, nebo o Mirku Sysovi v souvislosti s tím, co bylo zachyceno těmi zařízeními a také diskutováno při vyšetřování? Totiž ta rada, kterou jsi snad, jestli tomu dobře rozumím, dal Mirkovi, když k tobě přišel, a když jsi bránil tomu, aby on jako farář a tak dále... i o tom prostředku, který se tam objevil...

Hejdánek: To se objevilo, ano. Tak já jsem prosadil s velkou námahou, že něco podobného proniklo i do toho textu odvolání. Já to tam interpretuju takto, že zcela falešně se vysuzuje z toho, že se Mirkovi doporučovalo, aby to nedělal, že jsem si uvědomoval, že to je protizákonné. Tento falešný závěr je zřejmý z toho, že jinak by platilo, že považuju za hodné pro faráře, aby dělal všechno, co zrovna není proti zákonu. No, to si zdaleka nemyslím. Mé osobní přesvědčení je, že farář, duchovní, má mít a zachovávat jistou *distanci* vůči přímým politickým metodám, k přímým akcím, nebrat na sebe funkce přímé politické a tak dál. Z tohoto důvodu jsem měl za to, že on by to neměl dělat. Ale jinak samozřejmě to považuju za naprosto v mezích ústavního konání a tak dál. Takže jednak jsem tam řekl své mínění o tom, jaksi můj motiv, a kromě toho jsem zdůraznil, že to je čistě mé osobní mínění, že se to vůbec netýká církve nebo společnosti vůbec. Tímto způsobem to tam... ano, to je jedna stránka věci, taková spíš osobní.

Jiný hlas: Když už jsi o tom začal, hlavní by byla: tak jako Mirek Sys teď není, nemohl bys o něm, pro něho a pro jeho *perspektivu* něco říct? V tom je jaksi uzel, jednak pokud jde o počet měsíců trestu, ale ještě jinak. Ta situace se mi zdá být trošičku komplikovanější nebo jaksi těžší, tak nějak vnějšně viděno tedy, ale i vnitřně, nevím, jestli tomu rozumíš. A je to pro nás taky takové...

Jiný hlas: těžký úkol i tedy ve středu třeba, že, jak to nějak řešit a jak to taky obhájit, jak to posoudit a tak dále. Kdybys nemohl říct takové stanovisko, pokud do toho dost vidíš, že?

Hejdánek: Já jsem rád, že to do jisté míry sem padlo o mně, v uvozovkách ovšem. Je jasné, že do toho nezahrnuju tak zcela samozřejmě ty ostatní. Pro mě to, zejména pro mě osobně, byl velký problém Jirky [nesrozumitelné], kterého jsem měl na svědomí, že? Vůči Mirkovi v tomto zatížení nejsem, spíš je potřeba, abych ho zase vyvedl z jistých komplexů. Ale ta jeho situace, no tak já nevím. Nepochybně je jiná. Nevidím důvod to, celkem jsou věci nasnadě, posoudit tu stránku věci, že to je taky farář a tak dále, tu stránku ve vztahu k církvi a k ostatnímu. To celkem není potřeba, že?

Pokud jde o tu osobní situaci, mně připadá, abych hovořil velice subjektivně a spíš *perspektivně*, že mu to ohromně prospěje. A to nejenom jemu osobně, ale celkově, že svým způsobem se ukázalo, že naprosto nebylo zbytečné toto řízení Boží. On si to všechno představoval velice zjednodušeně. On byl tak nějak nakloněný, zřejmě i Hana, oba byli nakloněni to posuzovat optimisticky a byli trošičku překvapeni

průběhem toho procesu. Celkově mně připadá, že je to docela dobrá životní zkušenost. Ta krize, která je nepochybná, je poněkud těžší, ta připravenost nebyla taková. Takže svým způsobem je to poučení a způsobí, že pro příště bude ta připravenost daleko lepší. Viděl bych to docela fajn, že to plní i po té osobní stránce docela dobře svou funkci. Přitom mám dojem, že Mirek je velice chytrý, vnímavý člověk, že má velmi jemná tykadla, že stačí drobnost a on všechno registruje. Někdy je člověk až okouzlen, jak rychle. Svým způsobem to má tohle dobré, takhle bych to viděl.